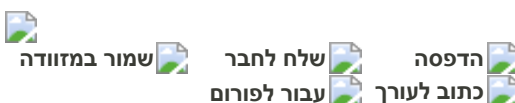

כתבת ארכיון

שלום אורח
 כניסה לחשבון
 המזוודה שלי
 הרשמה חינם

▼ חפש ב-nrg

- חדשות
- ספורט
- סטייל
- בתנ"ה
- יהדות
- תייחת
- יחוק
- nrgtv
- לימודים
- כלכלה
- תרבות
- רכילות
- הרשת
- ניו אייז
- בריאות
- סקסי
- shox
- לוחות

רבנים מגונים

פרשת הרב זאב קופולוביץ, לשעבר ראש ישיבת 'נתיב מאיר', שהורשע על-פי הודאתו בהטרדות מיניות שביצע בתלמידיו, ונשלח בעיסקת טיעון לשלוש וחצי שנות מאסר, היכתה בתדהמה את העולם הדתי-חרדי. לכאורה, קשר השתיקה נפרץ. ואולם גורמים חרדיים יודעי דבר מעידים, כי לשלחנותיהם של רבנים וראשי ישיבות מגיעים מקרים קשים ביותר של אונס, הטרדות מיניות וקיום יחסי מין בכפייה, והם מטופלים מבפנים. "אם הם ירוצו עם כל דבר למשטרה, הם ימוטטו את מוסד הרבנות"

שלמה צנה
 28/01/00

שלושה צעירים, בחורי ישיבה מירושלים, הגיעו בשעת צהריים לביתו של ראש ישיבה חרדית מוכרת. הם לא היו גברתנים במיוחד, אבל הגיעו בשליחות של רבנים ידועים. "אם לא תעזוב את הישיבה, נגמור אותך", אמר אחד מהם בקול חד וברור. השני הסביר: "יש עדויות נגדך שנגעת בילדים". הצעירים פירטו באוזניו בקצרה שלושה מקרים שנודעו להם אודות מעלליו. הרב נשאר קפוא על כסאו. חודש ימים לאחר מכן פרש הרב 'מרצנו' וייתר על התואר 'רב הישיבה'. נמצא תירוץ רשמי להסתלקותו הפתאומית מן ההוראה והוגבר הפיקוח עליו בתוך הקהילה. סיפורו האישי ומעשיו החמורים של אותו ראש ישיבה הושקו. שום פרט לא דלף לתקשורת, וגם לא הוגשה תלונה במשטרה. איש לא טיפל בכאב ובסבל הנפשי של התלמידים. בציבור החרדי והדתי ממשיכים להשתיק הטרדות מיניות ויחסים בין גברים במוסדות חינוך דתיים, כחלק מתפיסת חיים. אולם בעת האחרונה נפרץ סכר השתיקה. נעצרו מספר רבנים ומחנכים בחשד לביצוע מעשים מגונים ועבירות מין, הפרשות נחשפו בהרחבה בתקשורת, ויש להניח שיעודדו צעירות וצעירים דתיים שנפגעו, להתלונן ולהתגונן. "הרב זאב קופולוביץ עזב לפני שבע שנים את ישיבת 'נתיב מאיר'", סיפר ראש ישיבה חרדית. "אמרו אז שהוא סובל מבעיית לב, אבל מעט מאוד אנשים ידעו, כי למעשה הסיבה לפרשיה היתה סיכום איתו, שהוא יסתלק מהישיבה אחרי שנגע בבחורים. בשלב מסוים הופר הסיכום, והוא חזר ללמד. זמןמה לאחר מכן, התפוצצה כל הפרשה לציבור הדתילאומי בפנים". פרשת קופולוביץ היכתה בתדהמה את העולם הדתי-חרדי. ידעו שקורים דברים כאלה בישיבות שונות, אולם פירסום הפרשה גרם נזק כבד לתדמית עולם הישיבות, והוא עלול להוות תיבת פנדורה לפרשיות נוספות, שעדיין לא נחשפו. לא מכבר, בתום עיסקת טיעון שנחתמה, נשלח הרב קופולוביץ, לשעבר ראש ישיבת 'נתיב מאיר', לשלוש וחצי שנות מאסר בפועל, על הטרדות מיניות שביצע בתריסר מתלמידיו. בעדויות התלמידים הצטברו תלונות על נשיקות, ליטופים ומגעים בעלי גוון מיני. חלק מהמתלוננים העידו, כי דיווחו על המתרחש לראשי הזרם הציונידתי, בהם הרבנים חיים דרוקמן ואברהם שפירא, אך לא זכו למענה. היועץ המשפטי לממשלה, אליקים רובינשטיין, התייחס אף הוא לקשר השתיקה ושלח לרב שפירא מכתב אזהרה. הטיפול שהעניקו המשטרה, בתי המשפט והתקשורת לפרשה, יצר מבוכה גדולה ברשת ישיב ות 'בני עקיבא', ש'נתיב מאיר' היא מהבולטות שבהן. החודש נחשפה פרשה נוספת שקשרה תלמידי ישיבה למעשים מגונים ולאפשרות ששוב פעלה רשת השתיקה. הרב זאב סולטנוביץ, רווק בן 40, שלימד בישיבת 'מרכז הרב' היוקרתי, נחקר בעקבות תלונות של שלושה תלמידי

ישיבה. לפי עדות שמסרו, ביצע בהם הרב מעשים מגונים. בישיבת 'מרכז הרב', ספינת הדגל של ישיבות הצינונות הדתית, מיהרו לספר שסולטנוביץ לא נמנה עם סגל הישיבה ורמזו שנקמנות אישית ואולי יחסים מיניים לא כשרים הביאו להידרדרות הפרשה ולחשיפתה הלארצויה בתקשורת החילונית. "היו נגיעות וליטופים, אבל לא יחסים מיניים", הודה סולטנוביץ באחד הימים, כשהובל להארכת מעצר. שיחת היום בציבור הדתילאוני, שהתפשטה גם לציבור החרדי, היא העובדה ש"נפל דבר" בעולם הישיבות והכביסה המלוכלכת אינה מופנית עוד לשולחן הסמכותי והקובע של ראש הישיבה, אלא מועברת לטיפול המשטרה. בחלק מן הישיבות מתקשים לעכל את השינוי הזה. השבוע נעצר הרב אילן מורחי מבת ים. המשטרה חוקרת חשד, כי מספר תלמידות שלו נפלו קורבן לאונס ולביצוע מעשים מגונים. החקירה נגדו נפתחה, לאחר שביום שישי לפני שבוע הגיעה נערה בת 15 שלמדה אצלו, בת להורים חוזרים בתשובה, וסיפרה על מעלליו לכאורה. מורחי מוכר בבת ים. הוא חבר מועצת העיריה מטעם ש"ס, משמש גבאי בבית כנסת ומעביר שיעורי דת לילדים וילדות. הנערה סיפרה, כי במשך שנה וחצי נהג מורחי לקחת אותה למטבח שבבית הכנסת ושם חיבק ונישק אותה. אחר כך, טענה הנערה, החל לגעת במקומות מוצנעים בגופה, ובשלב מסויים הפשיט אותה ואנס אותה. במשטרה מתייחסים לטענות הנערה כ"אמינות ביותר". השבוע הישעה נציב שירות המדינה, שמואל הולנדר, מורה מביתספר טכנולוגייתי מרמלה, לאחר שהוגש נגדו כתב אישום על מעשים מגונים, "תוך ניצול מרותו", בארבעה תלמידים. לפי כתב האישום, הוא נישק תלמיד בן 15 על לחיו, נגע בידו באיבר מינו של התלמיד ולאחר מכן נישק את ידו. עוד נטען, כי נישק תלמיד אחר, על אף בקשותיו של התלמיד שיפסיק, נישק וליטף תלמיד נוסף ונגע באיבר מינו של תלמיד נוסף. הפרשיות הללו מצטרפות לשורה של מקרים, שחלקם הגיעו לבתי המשפט ברחבי הארץ. בבית המשפט המחוזי בתל אביב התברר לפני כחצי שנה סיפור מזעזע נגד רב מחולון, שנאשם באונס של שני ילדים אותם לימד תורה. המשפטים הללו מתנהלים, בדרך כלל, בדלתיים סגורות והפרטים המלאים אסורים בפירסום. "דברים כאלה קורים במשפחות הכי טובות", מצטדק תלמיד באחת מישיבות הדגל של הצינונות הדתיות. התלמיד, כמו רוב המתראיינים לכתבה זו, הסכים לדבר אך ורק בעילום שם. "ההבדל בין הציבור שלי, הצינונדי, לבין הנעשה בעולם הישיבות החרדי, הוא שאצלנו כבר לא מפחדים להתלונן במשטרה על מקרים כאלה. בציבור החרדי, מי שיתלונן ימצא את עצמו למחרת מוחרם עלידי הקהילה". תלמיד חרדי באחת הישיבות החסידיות בירושלים מסביר: "נאמר שהתלוננו על הטרדה מינית, אז מה יקרה? המשטרה תאסור את אותו אחד, אבל שום טיפול לא יהיה שם. הוא יחזור לזה. הציבור החרדי מטפל בשיטות שלו בעניינים האלה. אצלנו מאמינים שסטייה מינית היא מחלה ולא תופעה מולדת. כל אחד חולה במשהו אחר, אחד בשיתוק מוחין, אחר בדחף מיני מעוות. אז על מה יש להעניש אותו? צריך לרפא אותו". בציבור הדתי קיימת תרעומת רבה בעקבות הפירסומים, המתמקדים במטרידיים מיניים דתיים. אנשי חינוך דתיים דורשים להכניס את הדברים לפרופורציה, ולערך השוואה בין מספר הארועים בישיבות למספר המקביל של ארועים במוסדות חינוך ממלכתיים-חילוניים. הגישה הרווחת במיגזר החרדי והדתי היא, אולי במפתיע, שאסור להסתיר מקרים כאלה ואסור לטאטא פרשות של הטרדות מיניות או יחסים בין בני ישיבות. השאלה השנויה במחלוקת, המתנגשת עם הגישה הרווחת בציבור החילוני, היא כיצד יש לטפל בבעיה. בציבור החרדי התשובה היא חד משמעית: תלונות יטופלו בתוך הקהילה ויישמרו בסודיות. בציבור הדתילאוני קיים מאבק בין הרצון לשמור על שמו הטוב של עולם הישיבות הכיפות הסרוגות בכלל, לשמירה על שמו של המוסד בו מתרחש ארוע שכזה בפרט, לבין ההוראה של הרבנים לבדוק כל פרשה שכזו. עלפי הנחיתם, יש למנות רב בודק, ואם ימצאו

מימצאים מפלילים, להמליץ על טיפול ובמקביל לאפשר למתלוננים לפנות למשטרה. "יחסים בין גברים, זה ייהרג ובל יעבור", מסביר תלמיד ישיבה חרדית. "לפי התורה, מי שעושה מעשים כאלה, חייב מיתה. בשבילנו, לצאת מהארון זו יציאה מהחברה. יתכן שבחברה שלנו זה קיים יותר מאשר בישיבות של הכיפה הסרוגה, כי שם משוחחים עם בנות ויש היכרויות ב'בני עקיבא'. אצלנו אין". דודי זילברשלג, איש פירסום חרדי, מסביר את קשר ההשתקה הדתי. "בחברה החרדית לא רוצים להפוך כל דבר לדיון ציבורי. כאן, זכות הציבור היא לדעת כמה שפחות. החשיפה לא נתפסת כתרופה למחלה, אלא להיפך. יש כל הזמן נסיון לא לערב את שלטונות החוק בעניין, כי גם ברמה המעשית, הסנקציה של שלטון החוק לא נותנת שום תמורה. הענישה לא נותנת תמורה מלאה. בית סוהר זה לא מקום שמוציא אנשים מתוך מאגר הפשע". לדבריו, לא אחת סנקציה מתאימה ולחץ פיסי שבאים מתוך החברה החרדית, משנים בצורה הרבה יותר משמעותית את המצב. "גם לנו ברור שלכל חברה יש קילקולים. אנו לא צריכים לקחת בהשאלה פושעים או סוטים מהחברה החילונית, יש לנו מספיק משלנו. לצערי, חלק מהמערכות החינוכיות יודעות איך לטפל בזה, אבל יש כאלה שטומנות את הראש באדמה ומקוות שהבעיה תיפתר". זילברשלג גורס, כי בשעה שפרשת השתקה מתפוצצת, ההדים שלה הרבה יותר הרסניים. "פרשת קופלוביץ שיחררה הרבה מאוד שסתומים. זה שאנשים מדברים יותר, משחררים יותר מידע, זה מסייע לתחושה הכללית שתם עידן ההשתקה". הוא מספר על מקרה בו טיפל לאחרונה: "תלמיד ישיבה הטריד בימי אחת החופשות תלמידים אחרים, צעירים ממנו. זה היה יותר גיפוף ממעשה מגונה, אבל בציבור ראו זאת בחומרה. עסקנים הזמינו את הבחור וכפו עליו טיפול מקצו עי. הודיעו לו שידווחו על המעשים שלו למשטרה, למרות החששות הכבדים בקהילה. לאותו צעיר היו שלוש אחיות גדולות, העומדות לפני שידוכים והיה חשש, כי בשעה שהסיפור יגיע למשטרה, הוא יודלף לתקשורת, ובמקום לטפל בו, יהרסו לכל המשפחה את החיים. בסוף דיווחו למשטרה, הסיפור התפרסם, הוא שוחרר וחזר לסורו. אחר כך הוא טופל אחרת. הזהירו אותו, כמו שיודעים להזהיר, וזה עבד הרבה יותר טוב". הרב יעקב שפירא, מראשי ישיבת 'מרכז הרב' ובנו של הרב אברהם שפירא מראשי המפד"ל, מתרעם על הכללתם של חובשי הכיפות הסרוגות עם החרדים, בכל מה שקשור ל"טיפול הבעיה בתוך הישיבה והקהילה". לדבריו, נתן אביו הוראות ברורות, לא לטייח ולא להסתיר מעשים כאלה. "מוסד צריך לברר את העניין, אבל המתלונן צריך ללכת למשטרה. זה בדיוק מה שקרה אצלנו. קיימת להיטות מוגזמת בציבור לעשות 'עליהום', בלי לבחון בדיוק מה היה שם. אצלנו, למשל, התלמידים התלוננו בלשון אנונימית. למרות זאת, אבי מינה את הרב מנחם בורשטיין, ראש מכון פוע"ה, לבדוק. הוא לא מצא ממש בטענות. אדרבה, אבי אמר לכולם, אם יש מידע בנושא, לכו למשטרה. אצלנו, בלי חנופה או שקר, לא שמעתי על מקרים כאלה". הרב בורשטיין, שנבחר על ידי הרב אברהם שפירא לשמש 'רב בודק', ולברר אם נגע ההטרדות המיניות פגע גם בישיבה החשובה, סירב להתראיין לכתבה זו. ב'מרכז הרב' סיפרו, כי הרב בורשטיין "ידוע כאיש שומר סוד, שמטפל במשך השנה בעשרות מקרים של היעדר פוריות אצל נשים, ולכן נחשף לשיחות אינטימיות. יצא לו שם של אחד שאפשר לסמוך עליו ולספר לו על עניינים מיניים רגישים". בציבור הדתילאומי מספרים, כי הרב בורשטיין כבר טיפל במספר תיקים של "חשש ליחסים אסורים", כבודק ומפטר. פעילותו השקטה והנמרצת של הרב מלמדת על מנגנון ההשתקה הקיים גם בציבור הדתילאומי. בחורה ששירתה בצה"ל בתפקיד מאבחנת פסיכוכנית בעיר גדולה, בעלת ריכוז גבוה של תושבים חרדים, סיפרה כי נדהמה מ"מה שיש לנערים, תלמידי הישיבות, לספר". היא סיפרה על וידויים של צעירים רבים, שנקלעו לנגיעות ומעשים אסורים אחרים. זה היה קורה, בדרך כלל, באחד החדרים בישיבה, הרחק מעיני המשגיחים, שם הם ניסו לגלות על

עצמם ועל גופם דברים חדשים הקשורים להתבגרות המינית. במיגזר החרדי לא מתעלמים מהמידע, ורובנים מוציאים מדי פעם הוראות שעה חשאיות בנושאים אלה. המוכרת שבה, מתייחסת למפקחים של "משמרות הצניעות" המסיירים במקוואות. שמועה אחרת שמתרוצצת היא, כי באחת הישיבות המפורסמות בירושלים הוחלט לבנות חדרים גדולים יותר, כדי שלא ייווצרו תנאים אינטימיים מדי בשעות הפנאי. לאבנר, חוזר בתשובה בשנות ה-20 לחייו, תושב מרכז הארץ, היה קשה לדבר על "העניין הזה", כהגדרתו, למרות שהוא כבר ארבע שנים מחוץ למסגרת הישיבה. לדבריו, "היה תלמיד בישיבה שלי שתמיד קיבל יחס מועדף מראש הישיבה. הוא היה מקבל הכל ממנו. היה מסתובב אצלו בדירה גם אחרי שעות הלימודים. זה היה כמעט ברור. היו דיבורים על כך, שהרב נמצא 'ביחד' עם התלמיד הזה. היו עוד סיפורים שאני זוכר. למשל, של אחד המלמדים שעף מהישיבה בגלל מעשים כאלה. זה תמיד נמצא שם באוויר". אז למה לא מתלוננים במשטרה? "תמיד יש סיבות טובות שמשמיעים ראשי הישיבה ובעלי הסמכות. אומרים למשל, שזה חילול השם. אבל אולי זה עושה בושות להם, ולא לאלוהים. היה מקרה של אחד התלמידים, שהוריו לא הסכימו להשתיק את המקרה. הבטיחו להם שהרב שך יטפל בעניין הזה אישית, אבל בפועל איש לא טיפל בתלונה שלהם. אחרי שעבר זמן הם ראו שכלום לא נעשה, הרב שפגע בבן של הם נשאר בישיבה, ובעצם עבדו עליהם בעיניים". גורמים חרדיים שמצויים בעולם הרבני בישראל מספרים, כי לשולחנותיהם של הרבנים וראשי הישיבות מגיעים מקרים קשים ביותר של אונס, הטרדות מיניות וקיום יחסי מין בכפייה. "אם הם ירוצו עם כל דבר למשטרה, הם ימוטטו את מוסד הרבנות", אמר גורם בכיר ומוכר בציבור הדתילאומי. "הרבנים, כמו פסיכולוגים ואנשי מקצוע אחרים, לא יכולים למעול באמון שנותנים בהם". וכך קורה, שהטרדות מיניות ממשיכות להתבצע במוסדות ורק מקרים חריגים שמדווחים מתנקזים לבתי המשפט. יו"ר ועדת החינוך של הכנסת, ח"כ זבולון אורלב מהמפד"ל, הוא בין היחידים המוכן לדבר על הנושא בצורה נוקבת: "אין ספק בעיני, שלמוסדות הדתיים יש עדיין מה ללמוד, כיצד צריך להתמודד באופן גלוי עם תופעות חריגות. ברור שלחינוך הדתי אין שום חסינות מפני כל הבעיות החריגות שיש לכל בני האדם. על הנהלת החינוך הדתי להחדיר יותר ויותר לתודעה, כי חשיפת בעיות חריגות אינה חולשה. זוהי דרך המלך בהתבוננות אמיתית ונכונה על הבעיות. אני ממליץ בפני ראשי המוסדות הדתיים להעביר את המסר הזה בקרב עובדי החינוך שלהם כדי לתקן את המצב". לדברי ח"כ אורלב, הטענה שחשיפת המקרה לציבור הרחב תפגע בקהילה, היא "טענה טיפשית. כמו שהורים מבינים שאי אפשר לטפל באופן אמיתי בבעיית סמים אם לא מדווחים עליה, ואי אפשר לטפל בבעיית אלימות אם לא מדווחים עליה, כך גם בעניין הזה. בסופו של דבר, כל מי שמטיח, הבעיה מתפוצצת לו בפנים והוא ניזוק. הורים מאמינים יותר במוסדות חינוך שיש להם אומץ להתמודד בגלוי עם הבעיות. תופעות כאלה קיימות בכל מקום, וגם אנחנו לא מחוסנים".

